

سیاست کیفری ایران در قبال اطفال و نوجوانان بزه‌دیده گردشگری جنسی

فاطمه قناد* - مسعود اکبری**

(تاریخ دریافت: ۹۳/۲/۱۳ - تاریخ پذیرش: ۹۳/۴/۲۲)

چکیده

گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان در معنای سوءاستفاده، فحشا، به کارگیری اجباری کودکان و نوجوانان در مراکز فساد و فحشا و بهره‌کشی جنسی از آنان و فراهم آوردن مکان‌هایی جهت خوش گذرانی و شهوت‌رانی مسافرانی که عموماً از کشورهای صنعتی و توسعه‌یافته هستند، امروزه به یکی از سودآورترین جرایم سازمان‌یافته فرا ملی تبدیل شده است و به‌عنوان یکی از خطرات جدی بردگی مدرن اطفال و نوجوانان، نوع جدیدی از بزه‌دیدگی کودکان را در دنیای جدید به نمایش گذاشته است. در این میان به جهت عدم اختیار کودکان و نوجوانان در تعیین سرنوشت خود و نیز عدم قوه تمیز و تشخیص آنان، مسئله گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان، به‌عنوان پدیده‌ای حاد و ضدانسانی، اجماع جامعه جهانی و عزم جوامع ملی در راستای مقابله با آن را فراهم آورده است. هدف این نوشتار بررسی علل و شیوه‌های ظهور گردشگری جنسی و آثار آن و ارزیابی اقدامات تقنینی ایران در این عرصه است که با روش کتابخانه‌ای به تحلیل آمار رسمی ثبت شده از ناحیه سازمان‌های ملی و بین‌المللی از یک طرف و بررسی عملکرد قانونگذار ایرانی از طرفی دیگر می‌پردازد.

کلیدواژه‌گان: گردشگری جنسی اطفال، قاچاق انسان، بهره‌کشی جنسی، بزه‌دیدگی

اطفال و نوجوانان

ghanad@gmail.com

* استادیار گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی دانشگاه علم و فرهنگ

** نویسنده مسئول، دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی دانشگاه علم و فرهنگ

masoudakbari01@gmail.com

مقدمه

درهم‌تنیدگی جوامع امروزی و گسترش روزافزون وسایل ارتباط جمعی و حمل‌ونقل زمینی، دریایی و هوایی، رابطه میان افراد انسانی را بیش از پیش، بیشتر کرده است به نحوی که امروزه مسافرت‌ها از طریق دستگاه‌های مدرن حمل‌ونقل به سهولت امکان‌پذیر است. مسئله گردشگری از دیرباز مورد توجه افراد انسانی قرار گرفته و همه‌ساله افراد زیادی به مقاصد مختلف کشورهای دیگر مسافرت می‌کنند. این موضوع در اصل علاوه بر اینکه مشکلی به همراه نخواهد داشت، موجب رونق اقتصادی کشورهای صاحب امتیاز طبیعی گردشگری می‌شود به نحوی که بخش قابل توجهی از درآمدهای این کشورها از این محل تأمین می‌شود. اما اگر مسئله گردشگری و مسافرت‌ها به قصد و انگیزه فحشا و شهوت‌رانی صورت گیرد و افراد در راستای ارضای امیال شهوانی خود به این عمل مبادرت نمایند این مسافرت‌ها تبدیل به گردشگری جنسی^۱ خواهد شد. کشورهای جنوب شرق آسیا همچون تایلند، سنگاپور، فیلیپین، اندونزی، کامبوج، ویتنام و... و نیز بعضی از کشورهای اروپای شرقی، آسیای میانه، آمریکای مرکزی و حوزه کارائیب و بعضی از کشورهای آمریکای جنوبی همچون برزیل به مرکز و کانون گردشگری جنسی تبدیل شده‌اند (Huda, 2006 : 375-376).

قاچاق افراد انسانی خصوصاً زنان و کودکان به این مناطق و راه‌اندازی تورهای مسافری و بردن افراد شهوت‌ران به این کشورها منجر به سودآوری زیادی برای قاچاقچیان انسان شده است (Jones, 133 : 2013 سردمداران این کشورها نیز با شناسایی این روسپیان و صدور کارت‌های مخصوص برای آنان، مکان‌های ویژه‌ای را برای این افراد تدارک دیده و در عوض ارائه خدمات پزشکی و بهداشتی به آن‌ها جهت جلوگیری از بیماری‌های مقاربتی، از آن‌ها مالیات اخذ می‌نمایند و نیز از قبیل مسافرت‌های فراوانی که به این کشورها می‌شود، درآمد زیادی، ناشی از تجارت و خرید و فروش این افراد در این کشورها، نصیب دولتمردان کشورهای کانون گردشگری جنسی می‌شود. بزه‌دیدگی اطفال و نوجوانان در گردشگری جنسی، با عنوان گردشگری جنسی کودکان^۲ به‌عنوان معضلی نوین در عرصه حقوق کیفری اطفال و نوجوانان در نظر گرفته شده و در راستای مقابله با آن، همسو با اقدامات بین‌المللی، تلاش‌های داخلی گسترده‌ای نیز انجام گرفته است.

گردشگری جنسی، لزوم حمایت‌های کیفری از اطفال در معرض خطر را افزایش داده است. بنابراین سؤالی که مطرح می‌شود این است که به پدیده گردشگری جنسی اطفال در دنیای جدید با

1. sex tourism
2. Juvenilesex tourism

چه دیدی نگرسته شود که به دنبال آن، تشکیل سیاست جنایی از رهگذر تقنین قواعد و مقررات مربوطه صورت پذیرد؟ با وجود این، بُعد سودآوری و منافع مالی حاصل از گردشگری جنسی و ارتکاب آن به صورت سازمان‌یافته، تکلیف کشورها را در جهت حمایت جدی از اطفال و نوجوانان حاصل می‌کند و از این طریق به شکل‌دهی سیاست جنایی تقنینی در بُعد حمایت از اطفال بزه‌دیده گردشگری جنسی می‌انجامد. علاوه بر این‌ها اطفال و نوجوانان به‌عنوان بزه‌دیدگان گردشگری جنسی، به جهت عدم توانایی و تسلط بر سرنوشت خود و سهولت در خطرپذیری و تحمل بزه‌دیدگی (Montgomery, 2008: 914) همواره در معرض دو تعرض قرار می‌گیرند. اول به‌عنوان موضوع قاچاق انسان که معمولاً از خانواده‌های فقیر و کم‌درآمد یا از زنانی که خود در فحشا مشارکت دارند و پدر آن کودکان، شناسایی نشده است، به قیمت‌های ناچیز خریداری و به مراکز فساد و فحشا، قاچاق و در آنجا فروخته می‌شوند و این خرید و فروش ممکن است در مورد یک طفل چندین بار صورت پذیرد. دوم به‌عنوان بزه‌دیده گردشگری جنسی که مورد تعرض، سوءاستفاده و بهره‌کشی جنسی قرار می‌گیرد و از این راه آسیب‌های جدی جسمی و روحی بر آنان وارد می‌شود به‌نحوی که جبران آن تا حدود زیادی ناممکن می‌شود. لذا نوشتار حاضر در راستای پرداختن به این مسائل در دو بخش اصلی ارائه می‌شود:

بخش اول با عنوان شکل‌گیری گردشگری جنسی، اهمیت و جایگاه آن در دنیای معاصر، بنا بر آمارهای ارائه‌شده، عوامل شکل‌گیری آن و آثار ناشی از این صنعت تجاری کثیف. بخش دوم با عنوان سیاست کیفری حمایتی ایران در قبال اطفال و نوجوانان بزه‌دیده گردشگری جنسی، تصویب کنوانسیون‌ها و قوانین مقررات داخلی.

۱. شکل‌گیری گردشگری جنسی و عوامل پیدایش آن

۱-۱. شکل‌گیری گردشگری جنسی

گسترش صنعت گردشگری^۱ و گردشگری در دنیای معاصر باعث شده تا همه‌روزه شاهد مسافرت‌های فراوانی از ناحیه افراد انسانی به کشورهای دیگر باشیم به‌نحوی که در این راستا شکل‌گیری آژانس‌های مسافرتی و توسعه فرودگاه‌ها و لزوم همکاری‌های سیاسی میان کشورها جهت کسب و اخذ روادید سفر به‌نحو محسوسی رشد گسترده‌ای داشته‌اند. در این میان گردشگری و گردشگری جنسی، به‌عنوان یکی از مصادیق مسافرت‌های افراد، جایگاه ویژه‌ای یافته است. این

اهمیت در جایی دوچندان خواهد شد که بزه‌دیده و قربانی خوش گذرانی‌ها، افراد خردسالی با عنوان اطفال و نوجوانان باشند. ماده اول پروتکل اختیاری حقوق کودک در مورد فروش کودکان، روسپیگری، و هرزه‌نگاری کودک مصوب ۲۵ مه ۲۰۰۰ مجمع عمومی سازمان ملل متحد در نتیجه احساس خطر روزافزون این موضوع، دولت‌های عضو را مکلف به ممنوع‌سازی گردشگری جنسی نموده و در ماده ۲ این پروتکل به‌منظور تعریف گردشگری جنسی کودکان از راه فروش، روسپیگری^۱ و هرزه‌نگاری^۲ اعلام داشته است که «الف: فروش کودک به معنی هر عمل و معامله‌ای است که به‌موجب آن، کودکی به‌وسیله فرد یا افرادی در مقابل سود یا هر مورد دیگر به دیگران منتقل شود. ب: روسپیگری کودک به معنی به‌کاربردن یک کودک برای فعالیت‌های جنسی در مقابل سود یا دیگر اشکال مورد نظر است. ج: هرزه‌نگاری کودک به معنی هر نوع نمایش یا هر ابزاری که در ارتباط با کودک و برای بهره‌برداری فعالیت‌های جنسی واقعی یا مشابهتی یا هر نوع نمایش اعضای جنسی کودک به‌منظور اهداف جنسی است».

با وجود این، گردشگری جنسی اطفال را می‌توان چنین تعریف نمود:

«گردشگری جنسی اطفال به معنی مسافرت گروهی از افراد انسانی به کشوری دیگر جهت انجام اعمال جنسی و فحشا با کودکان، به هر دلیل از جمله بیماری‌های روانی، لذت‌جویی، منع قانونی این موضوع در کشور خود یا بهره‌کشی جنسی از اطفال به‌منظور دستیابی به منابع مالی و... است». بنابراین می‌توان گفت گردشگری جنسی اطفال بدین معناست که گروهی از افراد از کشورهای مختلف خصوصاً کشورهای بزرگ صنعتی از جمله آمریکا، کشورهای اروپای غربی و شمالی، استرالیا و... انجام مسافرت‌هایی اختصاصی، به‌منظور تماس جنسی و مقاربت با اطفال و نوجوانان، به کشورهای در حال توسعه یا عقب‌مانده که امکانات انجام چنین اعمالی را فراهم نموده‌اند، سفر کرده تا بدین طریق به امیال شوم و شهوانی خود جامعه عمل پوشانند. طبق ماده ۱ کنوانسیون ۱۹۸۹ سازمان ملل متحد راجع به حقوق کودک، منظور از کودک، افراد انسانی زیر ۱۸ سال هستند مگر اینکه طبق قانون لازم‌الاجرا در مورد کودک، سن بلوغ، کمتر تشخیص داده شود.

امروزه گردشگری جنسی کودکان، یک صنعت بزرگ جهانی شده است به‌نحوی که کشورهایی که در این زمینه فعالیت دارند با سرمایه‌گذاری بر روی آن توانسته‌اند با توسعه گردشگری، بخش قابل توجهی از بودجه اقتصادی سالیانه خود را تأمین کنند (Jons , 2006)

1. Prostitution
2. Pornography

14). اکنون کشورهایی که در این میان به توسعه گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان می‌پردازند، به جهت سود آوری این موضوع تا حدود بسیار زیادی از شکل‌گیری قوانین و مقررات در راستای منع این اعمال جلوگیری می‌کنند و اجازه نخواهند داد تا با شکل‌گیری قوانین ویژه در این مورد، سودآوری این صنعت را از دست دهند. نمونه بارز این موضوع، کشورهای جنوب شرق آسیا از جمله تایلند، فیلیپین، اندونزی، کامبوج، ویتنام، چین و... است که یک تجارت گسترده جهانی مربوط به قاچاق^۱ و بهره‌کشی^۲ و سوءاستفاده جنسی از کودکان و نوجوانان را ایجاد کرده‌اند و از این طریق نقش گسترده‌ای را در شکل‌دهی به گردشگری جنسی کودکان به خود اختصاص داده‌اند. (Breckenridge, 2004: 408).

آنچه امروزه در اذهان و افکار عمومی جهانی پدیدار شده این است که کشورهای جنوب شرق آسیا به‌عنوان مرکز اصلی گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان شناخته شده و مسافرت به این کشورها حتی تحت هر عنوان دیگری از قبیل کار، امور هنری و علمی و... نکوهیده شمرده می‌شود و معمولاً فرض بر آن گرفته خواهد شد که چنین مسافرتی به قصد و منظور گردشگری جنسی انجام می‌گیرد به‌نحوی که کشور آمریکا در سال ۲۰۰۲ پس از تصویب قانون ممنوعیت گردشگری جنسی^۳، افرادی که به کشورهای جنوب شرق آسیا مسافرت می‌کنند و بدون اینکه هدفی توجیهی داشته باشند، فرض بر این می‌شود که آن‌ها به‌منظور گردشگری جنسی به این کشورها مسافرت کرده‌اند و در واقع بار اثبات عدم انجام این کار به خود آن‌ها واگذار شده است و مطابق این قانون، اصل بر مجرمیت آنان است نه برائت که در صورت اثبات مسافرت آن‌ها به قصد گردشگری جنسی، برای آن‌ها مجازاتی معادل بیست سال حبس در نظر گرفته شده است. البته در صورتی که افرادی را که زیر ۱۴ سال سن دارند همراه خود قاچاق نمایند مجازات آن‌ها تا ۳۰ سال حبس نیز خواهد رسید (Mattar, 207:10). گردشگری جنسی کودکان علی‌رغم اینکه تلاش‌های ملی و بین‌المللی فراوانی در راستای جلوگیری از آن انجام شده است روزبه‌روز در حال رشد و گسترش است.

امروزه کشورهای جنوب شرق آسیا به‌عنوان سردمدار اصلی این صنعت کثیف و نیز برخی از کشورهای آسیای میانه، اروپای شرقی و آمریکای مرکزی به‌عنوان بازیگر اصلی این صنعت روبه‌رشد، به دلیل آنکه از این راه سودهای کلان و سرشاری دریافت می‌کنند هیچ‌گاه حاضر به

1. Trafficking
2. Exploitation
3. The sex tourism prohibition improvement act

تصویب قوانینی در راستای منع و جلوگیری از گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان نیستند و اگر هم در این میان اقدام به تصویب قوانینی در قبال گردشگری جنسی نمایند و آن را ممنوع اعلام دارند صرفاً برای همسویی و همنوایی با سازمان‌های بین‌المللی و افکار عمومی جهانی است و هیچ‌گاه این قوانین در عمل اجرایی نخواهند شد. مثلاً در سال ۲۰۰۵ از میان کل گردشگرهایی که به فیلیپین مسافرت کرده بودند ۶۱ درصد از این افراد را گردشگرهای جنسی تشکیل می‌دادند و از میان کل گردشگرهایی که در همان سال به تایلند مسافرت کرده بودند ۷۴ درصد گردشگر جنسی بودند (Zafft & Tidbal, 2010:13) که با این آمار بالا این کشورها هیچ‌گاه حاضر نخواهند بود که به منع گردشگری جنسی پردازند.

در کشورهایی که به‌عنوان مرکز اصلی گردشگری جنسی شناخته می‌شوند، بنا بر سودبری اقتصادی و سوءاستفاده ابزاری از این موقعیت به این قضیه با نوعی رویکرد قانونمندی‌سازی^۱ و اعتباربخشی قانونی نگریسته می‌شود (نجفی‌ابرنندآبادی، ۸۴-۲۴، ۱۳۸۳) یعنی اینکه اعمال مجرمانه‌ای از قبیل فحشا، روسپیگری، بهره‌کشی جنسی و سوءاستفاده از اطفال و نوجوانان، دیگر جرم نیستند و تنها از حیث انحراف^۲ بودن موضوع، دارای قبح اجتماعی و اخلاقی هستند. مثلاً در کشورهای جنوب شرق آسیا که گردشگری جنسی در آن‌ها به یک منبع اصلی تأمین بودجه سالیانه بدل شده است، فحشا و روسپیگری دیگر جرم نیست و تنها انحراف محسوب می‌شوند. لذا دولت‌ها برای چنین اعمالی مکان‌هایی خاص در نظر گرفته‌اند و زنان و کودکانی که مایل به این کار هستند در این مؤسسات پذیرفته می‌شوند و برای آن‌ها کارت مخصوص صادر می‌شود. اعمال آن‌ها کنترل می‌شود و درآمدی که از راه فاحشه‌گری آن‌ها به دست می‌آید مطابق با تعرفه‌های آن مؤسسات اخذ و سهم هر فرد به میزان مشخص داده می‌شود. در عوض روسپیان در این مکان‌ها از خدمات پزشکی حمایتی برخوردار می‌شوند. قوادی در این کشورها بدان جهت که اخلال در منبع درآمدی دولت بوده، جرم محسوب می‌شود و اجازه فعالیت به آن داده نمی‌شود. بنابراین از حیث جرم‌شناختی می‌توان گفت که این رویکرد کشورها به مسئله گردشگری جنسی منجر به نوعی برچسب‌زنی به شخص شده و امکان برگشت وی به جامعه تا حدودی غیرممکن می‌شود (محتشمی، ۱۳۹۱، ۸۸).

1. Legalization

2. Deviance

گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان در دنیای معاصر به‌عنوان یکی از اشکال محو اخلاق و عفت و ترویج بی‌بندوباری اجتماعی و تخریب روحیات و به‌بردگی کشیدن افراد انسانی مطرح می‌شود. هرچند که پدیده گردشگری از دیرباز میان کشورهای مختلف وجود داشته و دولت‌ها در این راستا، خصوصاً جهت جذب گردشگر به وضع و اجرای برنامه‌های گسترده‌ای دست می‌زدند و مؤسسات و تورهای مسافرتی توسط دولت‌ها کنترل می‌شوند (48 : 2006 , Tepanon) اما امروزه صنعت گردشگری، نوع جدیدی تحت عنوان گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان را تجربه می‌کند که دلیل عمده آن این است که افرادی با اهداف شهوت‌رانی یا حتی در نتیجه نوع خاصی از بیماری روانی به کشورهای مرکز این موضوع مسافرت می‌کنند یا حتی ممکن است که چون در کشور خودشان این اعمال منع شده و برای آن مجازات در نظر گرفته شده است اقدام به چنین مسافرت‌هایی نمایند (Ibid:50). اما به نظر نمی‌رسد که ممنوعیت مسائل جنسی در بعضی کشورها، دلیلی اصلی گردشگری جنسی باشد چرا که تعداد بی‌شمار افرادی که با قصد گردشگری جنسی وارد کشورهای جنوب شرق آسیا می‌شوند اکثراً از کشورهای توسعه‌یافته آمریکای شمالی و اروپای غربی و شمالی هستند که در اکثر آن کشورها امکان دسترسی به مراکز فساد و فحشا، آزادانه وجود دارد و برای آن مجازاتی در نظر گرفته نشده است. برای اثبات این موضوع باید گفته شود که بزرگ‌ترین فاحشه‌خانه‌ها در اروپا واقع شده است که هرکدام از آن‌ها ۴/۵ میلیون یورو هزینه داشته‌اند و در آن‌ها تقریباً ۹۰ روسپی رسماً فعالیت می‌کنند.^۱

سازمان ملل متحد در پروتکل الحاقی به کنوانسیون حقوق کودک مصوب ۲۵ مه ۲۰۰۰ خطر سوءاستفاده و بهره‌کشی جنسی از اطفال و نوجوانان را به‌شدت احساس کرد و در آن، سه مقوله فروش، روسپیگری و هرزه‌نگاری کودکان را به‌عنوان خطری بزرگ و تهدیدی عمده علیه کودکان به رسمیت شناخته است. می‌توان گفت که فروش به معنای انتقال کودکان و نوجوانان و نوعی قاچاق است که مطابق تعریف سازمان جهانی مهاجرت^۲ و اسناد فراملی می‌تواند استخدام، انتقال، پناه‌دادن یا تحویل گرفتن با استفاده از تهدید یا سوءاستفاده از زور یا دیگر اشکال اجبار، آدم‌ربایی، کلاهبرداری، فریب، سوءاستفاده از قدرت یا موقعیت آسیب‌پذیر یا دادن یا گرفتن پول یا منافع، برای رسیدن به رضایت فردی بر فرد دیگر با هدف بهره‌کشی باشد.^۳ روسپیگری یا فحشا نیز به معنای رابطه جنسی زنان در عوض مقادیر پول با افرادی دیگر

۱. برای دیدن اطلاعات بیشتر، رک : www.travel.einnews.com/news/sex-touris

2. International organization for migration (IOM)

3. Articl 3 . Protocol to suppres and punish trafficking in person especially women and

گفته می‌شود. اما کودکان به دلیل اینکه اختیاری از خود نداشته و عموماً بر اعمال خود کنترل ندارند، نمی‌توانند مستقلاً به این کار وارد شوند بلکه وادار به این کار شده و مورد بهره‌کشی قرار می‌گیرند و می‌توان گفت اطفال و نوجوانان در گردشگری جنسی به یک بردگی اجباری تن می‌دهند. قاچاق آنان نیز برخلاف قاچاق زنان از همان ابتدا به منظور بهره‌کشی و به بردگی گرفتن صورت می‌گیرد و آن‌ها مستقیماً قربانی قاچاق می‌شوند حال آنکه زنان ابتدا به منظور پیدا کردن شغل یا اعمال شرافتمندانه دیگر به قاچاق شدن خود رضایت می‌دهند و ممکن است بعدها به دام سوءاستفاده گران بیفتند (4: Carrir – miosan , 2008).

پورنوگرافی یا هرزه‌نگاری نیز از ترکیب دو واژه یونانی تشکیل شده است. پورنو به معنای فاحشه و فاحشه‌گری و graphy به معنای نوشتن و تحریر کردن است. بنابراین معنای لغوی و ابتدایی پرنوگرافی عبارت است از فاحشه‌نگاری و تحریر و توصیف فعالیت‌های روسپیگری (حبیب‌زاده، رحمانیان، ۱۳۹۰، ۹۱) چون پرنوگرافی به معنای ردوبدل کردن صور قبیحه و مبتذل و فیلم‌های نمایش آمیزش انسان است، امروزه به دنبال گسترش اینترنت و فضای مجازی، اعمال پرنوگرافی و سوءاستفاده از کودکان از این طریق، به شدت متحول شده است و با وصف اینکه ارزش ادبی و هنری و محتوایی ندارد، به‌عنوان یکی از منابع درآمدی سودجویان از یک طرف و شکل جدیدی از بهره‌کشی و سوءاستفاده جنسی از کودکان و نوجوانان از طرفی دیگر، مطرح می‌شود (بای، پورقهرمانی، ۱۳۸۸، ۱۰۰). در دنیای معاصر، بی‌شک می‌توان ظهور گردشگری جنسی را یک پدیده نامید.^۱ ارائه آمارهای تکان‌دهنده‌ای از گردشگری جنسی از ناحیه سازمان‌های مختلف حکایت از آن دارد که گردشگری جنسی به‌عنوان یک معضل جهانی و حتی یک جنایت علیه بشریت، نوع جدیدی از بردگی و فحش‌ای اجباری را به کودکان و نوجوانان تحمیل کرده است. طبق گزارش‌های یونیسف^۲ در سال ۲۰۰۹ حدود ۱۰ میلیون از اطفال که عمده آن‌ها دختران کم‌سن‌وسال هستند در سطح گسترده‌ای در معرض

children , supplement the united nation cocnvention against transnational organized crime 2000.

۱. گردشگری جنسی به‌شدت افراد درگیر در آن به‌خصوص کودکان و نوجوانان را مورد تهدید قرار می‌دهد. همان‌طور که گفته شد گردشگری جنسی به‌عنوان یک صنعت تجاری کثیف، سالیانه سود فراوانی را عاید کشورهای پذیرنده آن می‌کند و آن‌ها از طریق توسعه این تجارت، ورود هر گردشگری رامعادل دلارهای بادآورده می‌دانند و هیچ‌گاه از بهره‌کشی جنسی و بردگی کودکان و نوجوانان، به خود هراسی راه نمی‌دهند (101 : 2005 , Popo)

2. United Nation Children's Fund (UNICEF)

بهره‌کشی جنسی قرار گرفته‌اند و سالانه حدود یک میلیون کودک وارد این مقوله می‌شوند. بنابراین گردشگری جنسی تبدیل به یک مسئله پویا شده و همواره در جریان است (4: Davy, 2003). همچنین هر ساله حدود ۲۵۰/۰۰۰ گردشگر جنسی از کشورهای جنوب شرق آسیا دیدن می‌کنند که ۲۵ درصد از آمریکا، ۱۶ درصد از آلمان، و ۱۳ درصد از استرالیا و انگلستان هستند (Ibid: 4). علاوه بر آن، طبق آمارهای وزارت کشور آمریکا در سال ۲۰۰۵ هر ساله یک میلیون کودک در سراسر جهان به فاحشگی اجباری کشیده می‌شوند که این موضوع مسئله مهم مبارزه با خشونت‌های جنسی و بهره‌کشی از اطفال را مطرح می‌سازد (446: Fraley, 2005) و نیز گفته شده که در کشورهای جنوب شرق آسیا هر کودک هفته‌ای دو الی سه بار فروخته می‌شود و هر بار به طرز فجیعی مورد سوءاستفاده جنسی قرار می‌گیرد. (451: Ibid) در این میان استفاده از اینترنت به‌عنوان ابزاری جهت استفاده سریع و امکان تسهیل سوءاستفاده از کودکان و نوجوانان به کار برده می‌شود. ارائه خدمات اینترنتی و طرح‌های تبلیغاتی به‌وسیله این سامانه و نیز جذب حمایت‌گر، هدایت و راهنمایی گردشگران و ارائه پوستر و بروشور برای افراد مایل به مسافرت و گردشگری، می‌تواند از کارکردهای اینترنت به‌عنوان تسهیل‌کننده گردشگری جنسی باشد و فضای مجازی امکان پورنوگرافی یا هرزه‌نگاری کودکان را در سطح بسیار وسیعی مورد پوشش خود قرار داده است. لذا می‌توان گفت استفاده از اینترنت بعد از سال‌های ۱۹۹۰ که به یک پدیده جهانی بدل گشت، به‌موازات تشکیل گردشگری جنسی، امکان بسط و توسعه این صنعت منفی را در حد قابل قبولی فراهم کرده است. (190: Cohem – Almagir, 2013) با وجود چنین آمارهایی^۱ می‌توان گفت که گردشگری جنسی هرچند که تلاش‌های فراوانی از بُعد ملی و بین‌المللی در راستای مبارزه با آن صورت گرفته است، به‌صورت یک پدیده پویا به‌عنوان ناقص حقوق کودکان و نوجوانان،

۱. علاوه بر این در راستای اثبات گردشگری جنسی به‌عنوان خطری جدی در جهت بردگی و فحش‌های اجباری آنان می‌توان به آمارهای رسمی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل متحد اشاره کرد که مطابق آن بین سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۰ در میان افرادی که قربانی قاچاق شده‌اند، ۱۷ درصد آنان را نترات جوان و ۱۰ درصد آن‌ها را پسران جوان کم‌سن و سال تشکیل داده‌اند. همچنین ۶۸ درصد از افرادی که به جنوب شرق آسیا و اقیانوسیه قاچاق شده‌اند و ۳۹ درصد از افرادی که به آفریقا و خاورمیانه قاچاق شده‌اند، ۲۷ درصد از افرادی که به آمریکا قاچاق شده‌اند و ۱۶ درصد از افرادی را که به اروپا قاچاق شده‌اند کودکان و نوجوانان کمتر از ۱۸ سال تشکیل داده‌اند. می‌توان گفت در بین سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۰ هدف از قاچاق کودکان و نوجوانان در اروپا و آسیای مرکزی ۶۲ درصد، در آمریکا ۵۱ درصد، جنوب شرق آسیا ۴۴ درصد و آفریقا و خاورمیانه ۳۶ درصد صرفاً به قصد و منظور بهره‌کشی جنسی بوده است و نیز بهره‌کشی جنسی به‌عنوان هدف اصلی و اولیه در کلیه قاچاق‌ها در سال ۲۰۱۰ به ۵۷/۵ درصد و در سال ۲۰۱۱ به ۵۲/۵ درصد رسیده است. برای دیدن اطلاعات بیشتر، ن.ک: <http://www.unodc.org>

وجود داشته است. البته هر کشوری به فراخور نوع تفکر و دیدگاه‌های خود و همچنین رویکردهای اتخاذی به جرایم، بسته به نوع سیاست جنایی خود از حیث احساس خطر یا تهدید از ناحیه گردشگری جنسی، اقداماتی را انجام داده است اما در این میان می‌توان گفت که تا ابتدای سال ۲۰۱۳ تنها ۱۲ کشور توانسته‌اند که در راستای مبارزه با گردشگری جنسی، نسبت به پیشگیری، مجازات و سرکوب این موضوع اقدام کنند (Tanielian, 2013 : 114) اما چنین قوانینی برای کشورهای که کانون و مرکز گردشگری جنسی هستند و در نتیجه این صنعت کثیف، سالیانه مقدار زیادی از بودجه اختصاصی را تأمین می‌کنند، در راستای جرم‌انگاری هر سه مقوله پورنوگرافی یا هرزه‌نگاری، قاچاق جنسی و بهره‌کشی جنسی از اطفال و نوجوانان، قوانینی را به صورت صوری به تصویب رسانده‌اند (ibid : 115) که در میان این ۱۲ کشور، چند کشور از جنوب شرق آسیا نیز وجود دارند که گردشگری جنسی را علی‌رغم شکل‌گیری گسترده آن در این کشورها جرم‌انگاری کرده‌اند و در عین حال قسمت چشمگیری از درآمد اقتصادی خود را از این راه تأمین می‌کنند. لذا تصویب قوانین حمایتی از اطفال و زنان در برابر گردشگری جنسی و ممنوع کردن آن در این کشورها جنبه تشریفاتی داشته و سردمداران این کشورها بیشتر در راستای همسویی و هم‌نوایی با سیاست‌های جهانی و پایبندی به قوانین و مقررات بین‌المللی، دست به تصویب چنین قوانینی زده‌اند. لذا می‌توان گفت که این قوانین در این کشورها هیچ‌گاه اجرایی نمی‌شود و تبدیل به قوانین متروک می‌شوند. با وجود تصویب چنین قوانینی، در بسیاری از کشورهای جنوب شرق آسیا همچنان شاهد گردشگری جنسی هستیم که از سوی دولت‌ها نیز مورد حمایت قرار می‌گیرد و این خود گویای تشریفاتی بودن چنین قوانینی در این کشورهاست.

۲-۱. عوامل شکل‌گیری گردشگری جنسی

همان‌طور که قبلاً به آن اشاره شد گردشگری جنسی به‌عنوان یکی از پدیده‌هایی که عفت و اخلاق جمعی را مخدوش می‌سازد امروزه به‌عنوان یکی از مسائل جدی به‌بردگی کشیدن اطفال و نوجوانان شناخته شده و عزم جهانی را در راستای مقابله با آن به دنبال داشته است. بنابراین لازم است که در راستای ادامه مباحث مربوطه، عوامل شکل‌گیری گردشگری جنسی شناسایی و به تحلیل آن‌ها پرداخته شود. به نظر می‌رسد که این عوامل در موارد ذیل خلاصه شوند:

الف. جنگ ویتنام^۱

جنگ ویتنام به سلسله جنگ‌های مسلحانه آمریکا علیه ویتنام شمالی گفته می‌شود که بین سال‌های ۱۹۵۹ تا ۱۹۷۵ به مدت ۱۶ سال ادامه پیدا کرد. در این جنگ آمریکا به بهانه‌های سیاسی - عقیدتی مختلف از جمله جلوگیری از شکل‌گیری کمونیسم به سرکردگی شوروی سابق، در جنوب شرق آسیا و نیز اعمال قدرت و نفوذ سیاسی - نظامی در این منطقه با متحدشدن با ویتنام جنوبی، جنگی خانمان‌سوز در این منطقه بنا نهاد که در نهایت نیز طبق اسناد و مدارک و شواهد موجود، آمریکا نتوانست در این جنگ به اهداف خود دست پیدا کند و در پایان با کشته‌شدن حدود ۳ میلیون نفر از نظامیان و غیرنظامیان ویتنامی به اتمام رسید. این جنگ نظامی که در ابتدا نظامی محسوب می‌شد پس از مدت کوتاهی از شروع آن، تبدیل به یک جنگ جنسی شد که در آن سربازان و نظامیان آمریکایی، جبهه دوم خود را تحت عنوان بهره‌کشی و فحش‌های اجباری آغاز کردند. مطابق با آمارهای ارائه‌شده، در سال ۱۹۵۷ تنها بیست‌هزار زن و کودک روسپی که عمدتاً نیز خارجی بودند در خانه‌های فساد زندگی می‌کردند اما ظرف مدت ۷ سال تعداد آن‌ها که اکثراً کودکان و نوجوانان زیر ۱۸ سال بودند به ۴۰۰ هزار نفر رسید. در دهه ۶۰ و اوایل دهه ۷۰ میلادی، آمریکایی‌ها چندین مرکز فساد و فحشا را در منطقه ایجاد کرده بودند و روزانه ۱۰/۰۰۰ سرباز آمریکایی را که به‌منظور و مقاصد نظامی به این منطقه اعزام شده بودند، و به دستور فرماندهان خود مقاصد شومی را دنبال می‌کردند، به وسیله هواپیما برای خوشگذرانی و عیاشی به این مراکز می‌فرستادند که حدود ۷۰۰۰ زن در این مکان مشغول سرگرم کردن سربازان آمریکایی بودند. نتیجه موضوع آن شد که حدود ۵۰ هزار کودک بدون پدر بر روی دستان زنان تایلندی و فیلیپینی بماند و در ابتدای سال‌های دهه ۹۰ زانی که نتوانسته بودند جنین خود را سقط کنند، اقدام به فروش و قاچاق کودکان خود می‌کردند. لذا با پایان یافتن جنگ ویتنام، ده‌ها مرکز فساد و فحشا در جنوب شرق آسیا به حال خود رها شد اما سیل عظیم گردشگران، با فروکش جنگ نظامی آمریکا به این منطقه آغاز شد و این کشورها با دیدن دلارهای بادآورده‌ای که به منطقه وارد می‌شد، خواسته یا ناخواسته به تثبیت گردشگری جنسی در منطقه پرداختند و می‌توان گفت که گردشگری جنسی تا حدود زیادی با افکار عمومی این منطقه، عجین و همراه شد.

1. vietnam

۲. برای دیدن آمارها و نیز اطلاعات بیشتر راجع به جزئیات جنگ ویتنام، نک: یادداشت «به مناسبت سالگرد شکست تاریخی آمریکا در جنگ ویتنام» مندرج در سایت اختصاصی خبرگزاری فارس، ۱۳۸۹/۱۱/۶، www.Farsnews.ir

ب. مسئله جهانی شدن^۱

جهانی شدن به معنی رهاشدن از قیدوبندها و مرزهای جغرافیایی است که بر سر روابط اجتماعی و فرهنگی سایه انداخته است و به نحوی که تمامی افراد درون یک جامعه واحد قرار گرفته‌اند (بابایی، ۱۲۰، ۱۳۹۰). نزدیک شدن فرهنگ‌ها و روابط اجتماعی به یکدیگر امروزه تمامی مرزها را در نوردیده و امکان نزدیک شدن افراد انسانی به یکدیگر بسیار است. هرچند که جهانی شدن امروزه در همه عرصه‌ها و حوزه‌ها در جریان است و آثار مثبت و مفیدی را در ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی به دنبال داشته، پیامدهای منفی و قابل توجهی نیز از آن حادث شده که یکی از آنها در حوزه بزهکاری است (نجفی ابرندآبادی؛ خالقی؛ زینالی، ۱۳۸۸، ۸۳). با این حال گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان به عنوان یکی از اشکال فحش‌های اجباری و بهره‌کشی از اطفال و نوجوانان، از این قاعده کلی مستثنا نیست و از جهانی شدن متأثر شده است. می‌توان گفت در حال حاضر که در عصر جهانی شدن به سر می‌بریم ارتباطات فرهنگی و نزدیک شدن روابط اجتماعی به یکدیگر، امکان تسهیل ارتکاب جرایم را به وجود آورده است زیرا از قبل آن، فرصت‌های بزهکارانه‌ای نیز ایجاد شده است. بدیهی است تا قبل از این، گردشگری یا مسافرت با ابعاد مختلف فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، علمی، تاریخی و... انجام می‌شد و اکنون با نزدیک شدن جوامع به یکدیگر و دسترسی بیشتر افراد انسانی به یکدیگر در خارج از مرزهای جغرافیایی که با امکانات و ابزارهای خاص خود همراه است، انگیزه‌های گردشگری را به سمت گردشگری جنسی سوق داده است. با این حال پدیده جهانی شدن، شکل‌گیری شهروند جهانی را نیز تا حدودی به دنبال داشته است. لذا به دنبال توسعه فهم و دانش و مهارت‌ها و ارزش‌ها و نگرش‌هایی که به موازات جهانی شدن حاصل شده لازم است که به شهروند جهانی آموزش‌های لازم در راستای استفاده از طیف گسترده امکانات جهانی در بعد مثبت آن، داده شود (کشاورز، ۱۳۹۱، ۷) که با مهارت‌افزایی شهروند جهانی از ابعاد مختلف، حداقل امکان پیشگیری از بزه‌دیده‌واقع شدن وی وجود خواهد داشت.

ج. گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات (IT)^۲

فناوری اطلاعات و ارتباطات در دنیای کنونی، رشدی چندین برابر داشته است به نحوی که حتی زندگی شخصی افراد انسانی را نیز تحت الشعاع قرار داده است. گسترش و توسعه

1. Globalization
2. Information Technology

اینترنت در قالب شبکه گسترده جهانی،^۱ منجر به تسهیل فعالیت‌های روزمره شده که استفاده از آن، جزء لاینفک زندگی بشری شمرده می‌شود (مارتینز، ۳۳، ۱۳۹۱). علاوه بر آن، ظهور اینترنت، چنان ارتباطات انسانی را به هم دوخته است که دهکده جهانی^۲ در معنای واقعی آن در عمل احساس می‌شود. علی‌رغم خطرات فراوان فضای تبادل اطلاعات و ارتباطات در جامعه بشری، امروزه با پیچیده شدن روند ارتکاب جرایم و حرکت آن به سمت فنی شدن، این فضا محور ارتکاب جرایم فراوانی شده است. راه‌اندازی سایت‌های مختلف اینترنتی به منظور تبلیغات و اطلاع‌رسانی گردشگری جنسی، رزرو بلیط هواپیما و هتل، مترجم همراه و معرفی مکان‌ها و محل‌های مرتبط با آن به صورت اینترنتی، امکان مسافرت به مناطق مرکز گردشگری جنسی را تسهیل بخشیده است. با این تفاسیر می‌توان گفت که رشد فناوری اطلاعات و ارتباطات باعث شده که اطلاعات متنی و مصور مربوط به گردشگری جنسی، بر روی سایت‌های اینترنتی قرار بگیرد و بیش از پیش به مکانی برای پورنوگرافی و عرضه و فروش صور مستجهن و قبیحه بدل شود.

۳-۱. آثار گردشگری جنسی

الف. ظهور بیماری‌های مسری مقاربتی

گردشگری جنسی در حد گسترده آن که در حال حاضر در کشورهای جنوب شرق آسیا به عنوان کانون اصلی آن و کشورهای اروپای شرقی، آمریکای مرکزی و حوزه کارائیب به عنوان حوزه دوم گردشگری جنسی، رواج شدیدی یافته است، منجر به بیماری‌های شدید مسری مقاربتی همچون HIV / AIDS شده است. مطابق با آمارهای رسمی سازمان بهداشت جهانی هم‌اکنون ۳۶/۱ میلیون نفر در سراسر جهان مبتلا به ایدز هستند و ۷۵ تا ۸۰ درصد از افراد مبتلا به این بیماری در اروپای غربی و آمریکای شمالی به سر می‌برند (Bender & Forman, 2004 : 177). در این میان گردشگری جنسی به عنوان یک عامل اصلی برای شکل‌گیری بیماری ایدز و دیگر بیماری‌های مسری و مقاربتی تلقی شده و تأثیرات منفی آن همواره احساس می‌شده است.

با این حال همه‌ساله در نتیجه مسافرت افراد بی‌شمار به کشورهای مرکز این گردشگری کثیف، شاهد روزافزون شیوع این بیماری در میان این افراد هستیم. هرچند که در کشورهای

1. World wide web
2. Global village

مرکز گردشگری جنسی، به عنوان ارائه خدمات در فاحشه‌خانه‌ها، روسپیان تحت نظر کلینیک های درمانی و اقدامات پزشکی به این کار مبادرت می‌ورزند، اما این مسئله هیچ‌گاه نمی‌تواند خطرات انتقال ویروس ایدز را کاهش داده و سلامتی افراد را تضمین کند. لذا می‌توان گفت مهم‌ترین اثر گردشگری جنسی که به شدت سلامتی افراد انسانی را در معرض خطر قرار می‌دهد، رواج و شیوع HIV / AIDS است.

ب . گسترش قاچاق انسان

ظهور گردشگری جنسی به عنوان یک صنعت کثیف و پردرآمد، گسترش قاچاق در سطح جهانی و منطقه‌ای به صورت سازمان یافته را به همراه داشته است. قاچاق انسان به معنای انتقال و ترانزیت افراد انسانی از مرزهای یک کشور به کشور دیگر به منظور دستیابی به منابع مالی یا بهره‌کشی و فحشا گفته می‌شود. در میان موارد قاچاق انسان با اهداف مختلف، قاچاق انسان به منظور بهره‌کشی جنسی اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کند. جایی که ترانزیت غیرمجاز افراد و وارد یا خارج ساختن آن‌ها در سطح بین‌المللی با توسل به هر شیوه ممکن از قبیل اکراه، تهدید، اجبار، تطمیع یا سوءاستفاده از اضطرار اقتصادی قربانی و ... صورت می‌گیرد بدون اینکه رضایت بزه‌دیده در این میان، تأثیری بر صدق عنوان مجرمانه و مسئولیت کیفری بر مرتکب آن داشته باشد. (السان، ۱۳۸۳، ۳۳۲). در این میان افرادی به قصد درآمدهای ناشی از انتقال افراد انسانی به مراکز گردشگری جنسی، اقدام به ربایش کودکان و نوجوانان می‌کنند یا با کسب رضایت والدین آن‌ها، مقدمات قاچاق کودکان و نوجوانان را فراهم می‌کنند. ساختن اسناد جعلی از قبیل شناسنامه، گذرنامه و اسناد هویتی در راستای قاچاق انسان توسط قاچاقچیان انسان انجام خواهد گرفت و حتی در این بین نیز ممکن است با دادن رشوه به مأمورین نظامی و انتظامی مربوطه، به نوعی زمینه جرایم علیه عدالت قضایی را فراهم کنند (کوشا، ۱۳۸۹، ۵۵) و راه خود را به مقصد هموار نمایند. باین حال گردشگری جنسی زمینه قاچاق انسان خصوصاً اطفال و نوجوانان را فراهم آورده است و طیف گسترده و شبکه وسیعی از ارتکاب جرایم را درگیر خود نموده است.

در این میان کشورهای جنوب شرق آسیا بیشترین نقش را در این راستا بازی کرده و اکثر کودکان و نوجوانانی که به قصد قاچاق جنسی از مرزهای جغرافیایی خارج می‌شوند به این نواحی برده می‌شوند. هرچند که پس از فروپاشی کمونیسم و شوروی سابق، شرق اروپا نیز به

محلی برای گردشگری جنسی بدل شده و در ابتدای همان سال‌ها، ۲۵۰ تا ۳۰۰ هزار زن و کودک روسپی به این مکان‌ها قاچاق می‌شدند (اشتری، ۱۳۸۲، ۲۳۱) و نیز آمریکای مرکزی خصوصاً کشورهای برزیل و کوبا به کشورهایی برای گردشگری جنسی و خوش‌گذرانی و شهوت‌رانی تبدیل شده‌اند، می‌توان گفت که به موازات گرم‌شدن بازار گردشگری جنسی، میزان قاچاق انسان، خصوصاً کودکان و نوجوانان در حال رشد، سریع و گسترده است.

ج . پول‌شویی^۱

همان‌طور که گفته شد، گردشگری جنسی به‌عنوان یک صنعت کثیف تجاری، راه‌های سوءاستفاده فراوانی را ایجاد کرده است. اکثر کشورهای جنوب شرق آسیا که این پدیده را پذیرفته‌اند، خصوصاً تایلند، بخش قابل توجهی از بودجه اقتصادی سالیانه خود را از این منبع درآمدی تأمین می‌کنند. قاچاقچیان انسان که به‌منظور دستیابی به پول و منابع مالی، اقدام به ترانزیت، وارد و خارج کردن اطفال و نوجوانان به مراکز گردشگری جنسی می‌کنند، بلاتردید لازم است که عواید کثیف ناشی از اعمال مجرمانه خود را تطهیر کنند. بنابراین پول‌شویی که مخفی کردن منبع اصلی اموال ناشی از جرم و تبدیل آن‌ها به اموال پاک است، به‌طوری‌که شناسایی منبع اصلی مال غیرممکن یا بسیار دشوار شود (میرمحمدصادقی، ۱۳۸۰، ۲۳۳) به‌عنوان یکی از پیامدهای قاچاق کودکان و نوجوانان به‌منظور گردشگری جنسی معرفی خواهد شد. چون در اکثر نظام‌های حقوقی، قاچاق انسان به‌عنوان یک عمل مجرمانه پذیرفته شده است و چون نقدینگی حاصل از ارتکاب جرم همواره در معرض خطر مصادره مقامات قضایی است و باید عواید ناشی از اعمال مجرمانه از این خطر مصون بماند، (قناد، ۱۳۸۷، ۱۵۴) پول‌شویی به‌عنوان اهرمی جهت تطهیر و پاک کردن درآمدهای حاصله همیشه مدنظر این افراد بود و می‌توان گفت یکی از نتایج زیان‌بار غیرمستقیم گردشگری جنسی، رواج این جرم سازمان‌یافته فراملی است.

۲. سیاست کیفری حمایتی ایران در قبال اطفال و نوجوانان بزه‌دیده گردشگری جنسی

اطفال و نوجوانان به دلیل نداشتن قوه تمیز و صغر سن، همواره در معرض سوءاستفاده‌های فراوانی هستند و از آن جهت که روحیه‌ای آسیب‌پذیر دارند، تحمل بزه‌دیدگی از ناحیه آنان،

تأثیرات مخرب و فراوانی بر جسم و روح آنان تحمیل خواهد کرد (مهر، ۹۵، ۱۳۹۰). سیاست جنایی^۱ حاکم بر پاسخ‌دهی به پدیده مجرمانه در قبال بزه‌دیدگی اطفال و نوجوانان، همواره نوعی سیاست حمایتی است و گذشته از بزهکاری آنان، که با نوعی پاسخ افتراقی همراه است، بزه‌دیدگی آن‌ها نیز حاوی حمایت‌های لازم و بایسته خواهد بود. اطفال و نوجوانان بدان جهت که قدرت تصمیم‌گیری نداشته و فاقد اختیار و اراده در تعیین سرنوشت خود هستند، همواره در معرض انواع بزه‌دیدگی قرار می‌گیرند که در این میان به جهت گسترش روزافزون گردشگری جنسی با محوریت گردشگری جنسی اطفال و نوجوانان، این موضوع اهمیتی دوچندان یافته است.

پدیده گردشگری جنسی در ایران تا حدودی ناآشنا و غریب می‌نماید و می‌توان گفت کودکان ایرانی چون کمتر مورد سوءاستفاده در این حوزه قرار گرفته‌اند، هرچند که در این خصوص آمار رسمی قابل اعتمادی وجود ندارد، سیاست جنایی تقنینی ایران در این عرصه به تصویب قانونی خاص با این عنوان اقدام نکرده است، هرچند که در قوانین دیگر به جرم‌انگاری جرایم تابع گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان پرداخته است.

با وجود این، NGOها و سندیکاهای حقوق اطفال و نوجوانان در نتیجه برگزاری کنفرانس‌ها، همایش‌ها، سخنرانی‌ها و اقدامات و فعالیت‌های ملی و بین‌المللی، توانستند قانونگذار ایرانی را متقاعد کنند در راستای تثبیت و شناسایی حقوق جهانی اطفال و نوجوانان، همسو و منطبق با اسناد جهانی و بین‌المللی گام بردارد. تصویب چند کنوانسیون و پروتکل در رابطه با حقوق اطفال و نوجوانان، به‌عنوان اسناد بین‌المللی و چندقانون داخلی در زمینه حمایت از بزه‌دیدگی اطفال و نوجوانان، حاصل تلاش و فعالیت گروه‌های مختلف حمایت از کودکان و نوجوان بود. اما با توجه به اینکه پدیده گردشگری جنسی اطفال و نوجوانان، به‌عنوان خطری جدی علیه اطفال و نوجوانان، در محافل جهانی شناسایی، و عاملی برای «عقب‌ماندگی، فقر، نابرابری اقتصادی در ساخت اجتماعی، اقتصادی، بنیاد سست خانواده، کمبود دانش و آگاهی، حاشیه نشینی، تبعیض جنسی، عدم مسئولیت در رفتارهای بلوغ جنسی، عادات سنتی زیان‌آور، منازعات مسلحانه و سوداگری کودکان»^۲ شناخته شد، عزم جهانی و ملی ویژه‌ای را در راستای مقابله با آن می‌طلبد.

1. criminal policy

۲. برگرفته از متن مقدمه پروتکل اختیاری حقوق کودک راجع به فروش، روسپیگری و هرزه‌نگاری کودکان مصوب ۲۵ مه ۲۰۰۰ مجمع عمومی سازمان ملل متحد.

امروزه مشاهده می‌شود که کشورهای مختلف که افرادی از این کشورها به مراکز گردشگری جنسی اقدام به مسافرت‌های پنهانی و زیرزمینی می‌کنند، و آمارهای رسمی منتشر شده حکایت از گسترش آن دارد، سعی بر آن داشته‌اند تا با تصویب قوانینی جهت واکنش کیفری و پیشگیری از این پدیده، به مقابله با آن پردازند زیرا مقابله با گردشگری جنسی از یک طرف، خودبه‌خود منجر به کاهش یا جلوگیری از جرایم وابسته به آن نظیر قاچاق انسان، پولشویی، جرایم علیه عدالت قضایی و... خواهد شد. به نظر می‌رسد سیاست جنایی تقنینی ایران در باب گردشگری جنسی بیشتر از سیاست جرم‌انگاری مانع تبعیت کرده است زیرا علی‌رغم اینکه پروتکل الحاقی به کنوانسیون کودک راجع به فروش روسپیگری و هرزه‌نگاری کودکان مصوب ۲۵ مه ۲۰۰۰ مجمع عمومی سازمان ملل متحد را به تصویب رسانده، در مابقی اقدامات خود در این راستا بیشتر به جرم‌انگاری جرایم تابع گردشگری جنسی پرداخته است. تصویب قانون مبارزه با قاچاق انسان در سال ۱۳۸۳ و قانون مبارزه با پولشویی در سال ۱۳۸۶ می‌تواند در این راستا باشد. البته می‌توان گفت به این دلیل که گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان در ایران کمتر مشاهده شده است، جرم‌انگاری خاص گردشگری جنسی کودکان در قالب قانونی خاص در دستور کلی قانونگذار قرار نگرفته است. با این حال در راستای مقابله با گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان، سیاست جنایی تقنینی به اقدامات ذیل دست زده است:

۱-۲. تصویب پروتکل اختیاری حقوق کودک راجع به حقوق کودکان، روسپیگری و هرزه‌نگاری کودک، مصوب ۲۵ مه ۲۰۰۰ مجمع عمومی سازمان ملل متحد
در راستای جلوگیری و واکنش نسبت به گردشگری جنسی اطفال و نوجوانان و حمایت‌های بایسته از آنها، مجمع عمومی سازمان

(۱) برگرفته از متن مقدمه پروتکل اختیاری حقوق کودک راجع به فروش، روسپیگری و هرزه‌نگاری کودکان مصوب ۲۵ مه ۲۰۰۰ مجمع عمومی سازمان ملل متحد.
ملل متحد در ۲۵ مه ۲۰۰۰ پروتکل دوم الحاقی به کنوانسیون حقوق کودک با عنوان پروتکل اختیاری حقوق کودک راجع به حقوق کودکان، روسپیگری و هرزه‌نگاری کودک را به تصویب رساند. ماده اول این پروتکل، دولت‌های عضو را مکلف به ممنوعیت فروش کودکان، و ممنوع‌سازی روسپیگری و هرزه‌نگاری می‌کند و در ماده ۲ آن، هر کدام از عناصر

فروش، روسپیگری و هرزه‌نگاری کودکان را تعریف می‌کند. مطابق این ماده، فروش کودک به معنی هر عمل و معامله‌ای است که به موجب آن، کودکی به وسیله فرد یا افرادی در مقابل سود یا هر مورد دیگر به فروش می‌رسد. روسپیگری کودک به معنی به کار بردن یک کودک برای فعالیت‌های جنسی در مقابل سود یا دیگر اشکال مورد نظر است و هرزه‌نگاری کودک به معنی هر نوع نمایش یا هر ابزار در ارتباط با کودک و برای بهره‌برداری فعالیت‌های جنسی واقعی یا مشابهتی یا هر نوع نمایش اعضای جنسی کودک به منظور اهداف جنسی است. ماده ۳ این پروتکل، دولت‌ها را مکلف می‌نماید که حداقل اطمینان لازم برای ممنوعیت فروش کودکان، عرضه و تحویل یا پذیرفتن کودک به منظور بهره‌کشی جنسی، عکس‌برداری از اعضای بدن وی، وادار کردن به کار اجباری، قبول فرزندخواندگی، واداشتن کودک به فحشا و به کارگیری وی برای هرزه‌نگاری را تضمین نمایند. مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۹/۵/۸۶ اجازه الحاق دولت ایران به این پروتکل را صادر کرده است.

۲-۲. الحاق به کنوانسیون ۱۹۸۹ حقوق کودک

به منظور شناسایی و حفظ حقوق بی‌شمار کودکان و نوجوانان و جلوگیری از تزییع حقوق کودکان و تضمین آن، همچنین جهت حفظ کرامت انسانی افراد از سال‌های اولیه زندگی وی و نیز اتخاذ تدابیر حمایتی از اطفال و نوجوانان در برابر بزهکاری و بزه‌دیدگی آنان، کنوانسیون حقوق کودک در سال ۱۹۸۹ به تصویب رسید. تقریباً می‌توان گفت کنوانسیون حقوق کودک کامل‌ترین سند رسمی بین‌المللی جهت شناسایی و تضمین حقوق بنیادین کودکان و نوجوانان است که در آن از همه دولت‌های عضو خواسته شده است که تمامی حقوق اطفال و نوجوانان، بنا بر الگوبرداری از این کنوانسیون را به رسمیت شناخته و تضمین کنند. در این کنوانسیون در خصوص فحشا و به کارگیری اطفال و نوجوانان در جرایم جنسی، در بند ۱ ماده ۱۹ آمده است که «کشورهای طرف کنوانسیون، تمام اقدامات قانونی، اجرایی، اجتماعی و قانونی را در جهت حمایت از کودک در برابر تمام اشکال خشونت‌های جسمی و روحی، آسیب‌رسانی یا سوءاستفاده، بی‌توجهی یا رفتار سهل‌انگارانه، بدرفتاری یا استثمار من جمله سوءاستفاده‌های جنسی، در حینی که کودک تحت مراقبت والدین یا قیم قانونی یا هر شخص دیگر قرار دارد، به عمل خواهند آورد». سوءاستفاده جنسی در این ماده می‌تواند شامل گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان نیز باشد که باید توسط دولت‌های عضو، منع شود. ماده ۳۴ این کنوانسیون اعلام می‌دارد

«کشورهای طرف کنوانسیون متقبل می‌شوند که از کودکان در برابر تمام اشکال سوءاستفاده‌ها و استثمارهای جنسی حمایت کنند. بدین منظور کشورهای فوق، خصوصاً اقدامات ملی دو یا چندجانبه را در جهت جلوگیری از موارد ذیل به عمل می‌آورند: الف) تشویق یا وادار نمودن کودکان برای درگیری در هر گونه فعالیت‌های غیر قانونی. ب) استفاده استثماری از کودکان در اعمال فاحشه‌گری و سایر اعمال غیرقانونی جنسی. ج) استفاده استثماری از کودکان در اعمال پورنوگرافیک» علاوه بر آن ماده ۳۵ این کنوانسیون، کشورها را ملزم به انجام اقدامات ضروری حمایتی ملی دو یا چندجانبه برای جلوگیری از ربوده شدن، فروش یا قاچاق کودکان به هر شکل و هر منظور می‌نماید. نیز ماده ۳۶ این کنوانسیون کشورهای عضو را مکلف به حمایت از اطفال در برابر کلیه اشکال استثمار می‌نماید. مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱ / ۱۲ / ۷۲ اجازه الحاق دولت ایران به این کنوانسیون را صادر کرده است.

۲-۳. تصویب کنوانسیون ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک و توصیه نامه مکمل آن مصوب ۱۹۹۹ سازمان بین‌المللی کار

این کنوانسیون به دنبال نگرانی از به کارگیری عمده کودکان به عنوان نیروی کار ارزان‌قیمت در مؤسسات کشاورزی، صنایع، معادن و... به تصویب رسید و هدف اصلی و اولیه آن، شناسایی کودک به عنوان قشر آسیب‌پذیر جامعه و لزوم حمایت از او و تضمین حقوق وی در راستای به کارگیری آن و مقابله با سوءاستفاده از جسم به عنوان ابزار کار بود. ماده ۱۲ این کنوانسیون اعلام می‌دارد: «اعضای این کنوانسیون باید بدترین اشکال کار کودک مذکور در ذیل را جرایم کیفری اعلام نمایند: الف) کلیه اشکال بردگی یا روش‌های مشابه بردگی از قبیل فروش و قاچاق کودکان، بندگی به علت بدهی و رعیتی و کار با زور و اجبار از جمله استخدام اجباری کودکان، برای استفاده در درگیری‌های مسلحانه. ب) استفاده، فراهم آوردن یا عرضه کودک برای روسپیگری، تولید زشت‌نگاری یا اجرای زشت‌نگارانه». مجلس شورای اسلامی در تاریخ هشتم آبان‌ماه ۱۳۸۰ اجازه الحاق دولت ایران به این کنوانسیون را صادر کرد.

۲-۴. تصویب قانون حمایت از کودکان و نوجوانان مصوب ۱۳۸۱

همان‌طور که اشاره شد جنبش‌های مدنی فعال حقوق کودک در قالب NGO ها و سندیکاها و سازمان‌های مردم‌نهاد که فعالیت گسترده‌ای را در راستای دفاع از حقوق کودک

آغاز کرده بودند، توانستند در این راستا سیاست جنایی تقنینی را به سمت تصویب قوانین حمایتی از اطفال و نوجوانان سوق دهند. قانون حمایت از کودکان و نوجوانان، اولین قانون حمایتی خاص ناظر به کودکان و نوجوانان بزه‌دیده است (موذن‌زادگان، ۱۳۸۷، ۳۳) و تحول نوینی را خصوصاً در راستای جرم‌انگاری کودک‌آزاری^۱ در مجموعه قوانین حمایتی از اطفال و نوجوانان ایجاد کرد. لذا می‌توان گفت که قانون حمایت از کودکان و نوجوانان در سال ۸۱ از جمله قوانینی است که ریشه در ابتکار و فشار افکار عمومی جامعه مدنی دارد که طرح اولیه آن در انجمن حمایت از کودکان که خود یک نهاد مدنی است شکل گرفت (زینالی، ۱۳۸۲، ۶۲).

قانون حمایت از کودکان و نوجوانان با یک رویکرد کاملاً حمایتی، هر گونه آزار و اذیت روحی و جسمانی کودکان و نوجوانان را جرم دانسته و برای عاملان آن، مجازات در نظر گرفته است. باین حال در راستای سوءاستفاده جنسی از اطفال و نوجوانان، که گردشگری جنسی مصداقی از بهره‌کشی و سوءاستفاده از کودکان و نوجوانان است، ماده ۳ این قانون اعلام می‌دارد: «هر گونه خرید، فروش، بهره‌کشی و به‌کارگیری کودکان به‌منظور ارتکاب اعمال خلاف از قبیل قاچاق، ممنوع و مرتکب حسب مورد علاوه بر جبران خسارت وارده به شش ماه تا یک سال زندان و یا جزای نقدی از سال زندان و یا جزای نقدی از ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال تا ۲۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال محکوم خواهد شد». این قانون گام‌های اصلی و اولیه در راستای حمایت از اطفال به‌منظور فروش و بهره‌کشی از آن‌ها را برداشته است و تا حدود بسیار زیادی نگرانی‌های حاصل از بردگی جنسی کودکان را زدوده است.

۲-۵. تصویب قانون نحوه مجازات اشخاصی که در امور سمعی و بصری فعالیت غیرمجاز می‌نمایند مصوب ۱۳۸۶

گفته شد که در فضای تبادل اطلاعات و ارتباط و گسترش فضای مجازی و رواج فراورده‌ها و محصولات این حوزه، به‌شدت بر جرایم جنسی اطفال، خصوصاً گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان تأثیرات فراوانی گذاشته است به‌نحوی که امروزه در دنیای مجازی انجام اعمال قبیحانه و شهوانی از طریق این فضا با سهولت بیشتر و دسترسی آسان‌تری همراه است. علاوه بر آن، گمنام‌اندن استفاده‌کنندگان از این فضا، همچنین سهولت دسترسی باعث شده تا افراد انسانی به سمت فضای مجازی بیشتر تحریک شوند. اصلاحات قانون نحوه مجازات

اشخاصی که در امور سمعی و بصری فعالیت غیرمجاز می‌کنند با ذکر عوامل خطر سازی که در فضای مجازی منجر به بزهکاری در این فضا می‌شوند (صیقل؛ حسینی، ۱۳۸۹، ۶۶) به‌عنوان واکنشی علیه جرایم مرتبط با گسترش دانش و فناوری فضای سایبری، در سال ۱۳۸۶ به تصویب رسید.

این قانون، خطر بزه‌دیدگی اطفال در فضای سایبری را احساس کرده و به‌منظور جلوگیری از آن و اتخاذ تدابیر حمایتی در راستای واکنش به اشخاصی که به‌منظور ارتکاب اعمال محرمانه در این فضا، به سوءاستفاده از اطفال و نوجوانان می‌پردازند، در تبصره ۳ ماده ۳ اعلام می‌دارد: «استفاده از صغار، برای نگهداری، نمایش، عرضه، فروش و تکثیر نوارها و لوح‌های فشرده غیرمجاز این قانون، موجب اعمال حداکثر مجازات‌های مقرر برای عامل آن خواهد بود». با این وصف می‌بینیم که مقنن ایرانی در این تبصره با نگاهی افتراقی به اطفال و نوجوانان، آنان را مورد حمایت کیفری قرار داده و به تشدید مجازات مرتکبین این اعمال پرداخته است.

۲-۶. تصویب قانون مبارزه با قاچاق انسان مصوب ۱۳۸۳

گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان، مستلزم آن است که گروهی از کودکان و نوجوانان به کشورهای کانون این موضوع فرستاده شوند یا افرادی که به قصد خوش‌گذرانی و شهوت‌رانی می‌خواهند به این کشورها مسافرت کنند ممکن است با ممنوعیت قوانین داخلی و... روبه‌رو شوند و نتوانند خواسته خود را عملی کنند. لذا در این بین قاچاق انسان می‌تواند به‌عنوان جرمی سازمان‌یافته و فراملی زیربنای گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان را تشکیل دهند. با این حال قانون مبارزه با قاچاق انسان در بند (الف) ماده ۱ قاچاق انسان را تعریف می‌کند. به‌موجب این ماده، قاچاق انسان عبارت است از «خارج یا وارد ساختن و یا ترانزیت یا غیرمجاز فرد یا افراد از مرزهای کشور با اجبار و اکراه یا تهدید یا خدعه و نیرنگ و یا با سوءاستفاده از قدرت یا موقعیت خود یا سوءاستفاده از وضعیت فرد یا افراد یادشده به قصد فحشا یا برداشت اعضا و جوارح، بردگی یا ازدواج». همچنین به‌موجب بندهای «ب» و «ج» ماده ۲ این قانون، عبور دادن و ترانزیت، حمل یا انتقال مجاز یا غیرمجاز فرد یا افراد به‌طور سازمان‌یافته برای فحشا یا مقاصد دیگر، هرچند که با رضایت آن‌ها باشد یا نباشد، قاچاق محسوب شده و قابل مجازات است. در این قانون در راستای حمایت کیفری از اطفال و نوجوانان به‌عنوان بزه‌دیده جرم قاچاق انسان به قصد فحشا، تبصره ۱ ماده ۳ این قانون مقرر می‌دارد: «چنانچه فرد قاچاق‌شده، کمتر از

۱۸ سال تمام داشته باشد و عمل ارتكابی از مصادیق محاربه و افساد فی الارض نباشد، مرتكب به حداكثر مجازات مقرر در این قانون محكوم می‌شود». قاچاق انسان به‌عنوان یکی از سودآورترین جرایم سازمان‌یافته فراملی همواره منجر به برهم‌خوردن نظم عمومی بین‌المللی شده است. البته این موضوع از دید جامعه جهانی مغفول نمانده است و پروتکل اول الحاقی به کنوانسیون ۲۰۰۰ پالمو راجع به مقابله با جرایم سازمان‌یافته فراملی، تحت عنوان جلوگیری و مجازات قاچاق انسان خصوصاً زنان و کودکان به این موضوع پراهمیت پرداخته و کشورهای عضو را مکلف به چاره‌اندیشی در این راستا کرده است.

نتیجه

گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان به‌عنوان یک صنعت تجاری کثیف در ابتدای هزاره سوم، به یک معضل جهانی بدل گشته است. هرچند که کشورهای مرکز این صنعت، بخش قابل توجهی از بودجه اقتصادی سالیانه خود را از این راه تأمین می‌کنند و برنامه‌های اقتصادی و گردشگری خود حول این موضوع را اعمال و اجرا می‌کنند، بخش عمده‌ای از قاچاق و ترانزیت کودکان و نوجوانان، جهت بهره‌کشی جنسی و سوءاستفاده به این کشورها خصوصاً جنوب شرق آسیا، اروپای شرقی و آمریکای مرکزی و حوزه کارائیب را تشکیل می‌دهد. همان‌طور که در متن این نوشتار آمد، سالیانه افراد زیادی به‌عنوان گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان به این کشورها مسافرت می‌کنند و رقم بسیار بالای کودکان و نوجوانان قاچاق‌شده به این کشورها، صرفاً به‌منظور بهره‌کشی جنسی، نشان می‌دهد که شکل‌گیری پدیده گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان به‌طور بسیار نگران‌کننده‌ای در حال رشد و گسترش است و هر سال اطفال و نوجوانان بزه‌دیده گردشگری جنسی که موضوع سوءاستفاده، فحشا و بهره‌کشی قرار می‌گیرند، آمار بالای بزه‌دیدگی اولاً، به‌عنوان موضوع قاچاق انسان و ثانیاً، گردشگری جنسی را به خود اختصاص می‌دهند. به‌موازات شکل‌گیری گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان، جهانی‌شدن و گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات، به‌عنوان اهرم‌های رشد سریع این صنعت تجاری، به نوبه خود، نقش مهم و ویژه‌ای در توسعه این پدیده ایفا می‌نمایند. ایران به‌عنوان یکی از کشورهای منطقه خاورمیانه نیز از گسترش گردشگری جنسی متضرر خواهد شد زیرا از یک طرف ممکن است کودکان و نوجوانان، توسط افراد سودجو از ایران به کشورهای دیگر جهت

سوءاستفاده و گردشگری جنسی کشورهای کانون این مسئله قاچاق شوند و از طرفی دیگر، گردشگرهایی از ایران جهت شهوت‌رانی و برقراری تماس جنسی با اطفال و نوجوانان به این کشورها مسافرت کنند. باین حال ایران نیز به موازات شکل‌گیری گردشگری جنسی، اقداماتی از جمله تصویب کنوانسیون‌های بین‌المللی مرتبط که به موجب ماده ۹ قانون مدنی، در حکم قانون هستند و نیز تدوین و تصویب قوانین عادی در مجلس شورای اسلامی به مبارزه با این موضوع برخاسته است. اما باید گفت که اقدامات ایران در این عرصه کافی نیست زیرا هرگز قانون خاص و اختصاصی را به‌عنوان گردشگری جنسی کودکان و نوجوانان، همانند آنچه در آمریکا و دیگر کشورها به تصویب رسیده است، تقنین نکرده و قوانین موجود نیز علی‌رغم اینکه قوانینی حمایتی در راستای بزه‌دیدگی اطفال و نوجوانان هستند، افرادی را که به قصد فحشا و بهره‌کشی جنسی از اطفال و نوجوانان به کشورهای مرکز گردشگری جنسی مسافرت می‌کنند مورد توجه قرار نداده‌اند و عمل آن‌ها را قابل مجازات ندانسته‌اند. باین حال اقدامات ایران از حیث سیاست جنایی تقنینی حمایتی در رابطه با اطفال و نوجوانان در معرض خطر گردشگری جنسی کافی نیست و لازم است در راستای مقابله با بی‌کیفرمانی گردشگرهای جنسی نیز اقدامی درخور و شایسته صورت پذیرد.

منابع

- اشتری، بهناز. (۱۳۸۲). کنوانسیون ۱۹۴۹، گردشگری جنسی و آسیب های ناشی از قاچاق زنان. فصلنامه راهبرد، شماره ۳۰، ۲۳۰-۲۴۴.
- السان، مصطفی. (۱۳۸۴). قاچاق زنان و کودکان برای بهره کشی جنسی، از منابع جهانی تا حمایت از بزهدیدگان. فصلنامه علمی - پژوهشی رفاه اجتماعی، سال چهارم، شماره ۱۶، ۳۶۴-۳۶۴.
- بابایی، محمدعلی. (۱۳۹۰). جهانی شدن جرم، ضرورتی پیش روی مطالعات و تحقیقات جرم شناسی. فصلنامه آموزه های حقوق کیفری، دوره جدید، شماره ۱، ۱۱۵-۱۳۶.
- بای، حسنعلی؛ پورقهرمانی، بابک. (۱۳۸۸). بررسی فقهی و حقوقی هرزه نگاری در فضای مجازی. فصلنامه حقوق اسلامی، سال ششم، شماره ۲۳، ۹۷-۱۲۵.
- حبیب زاده، محمدجعفر؛ رحمانیان، حامد. (۱۳۹۰). هرزه نگاری در حقوق کیفری ایران. مجله حقوقی دادگستری، سال هفتاد و پنجم، شماره ۷۶، ۸۹-۱۲۱.
- زینالی، امیر حمزه. (۱۳۸۲). نوآوری های قانون حمایت از کودکان و نوجوانان و چالش های فراروی آن، فصلنامه رفاه اجتماعی، سال دوم، شماره ۷، ۵۹-۹۲.
- صیقل، زدان؛ حسینی، سیدمهدی. (۱۳۸۹). پیشگیری از جرایم سمعی و بصری. فصلنامه علمی - ترویجی مطالعات پیشگیری از جرم، سال پنجم، شماره ۱۶، ۶۳-۸۳.
- قناد، فاطمه (۱۳۸۷)، پولشویی در بستر فناوری اطلاعات و ارتباطات، فصلنامه پژوهش حقوق و سیاست، سال دهم، شماره ۲۴، صص ۱۷۶-۱۴۹.
- کشاورز، یوسف. (۱۳۹۱). جهانی شدن و ضرورت آموزش های شهروند جهانی. فصلنامه مطالعات راهبردی جهانی شدن، دوره سوم، شماره ۳، ۱۷۹-۱۹۴.
- کوشا، جعفر. (۱۳۸۹). جرایم علیه عدالت قضایی. چاپ دوم، تهران: میزان.
- محتشمی، ندا. (۱۳۹۱). نظریه تعامل گرایی در جرم شناسی و سیاست جنایی. تهران: مجد.
- مؤذن زادگان، حسنعلی. (۱۳۸۷). سیر تحول قوانین کیفری حمایتی از کودکان و نوجوانان در حقوق ایران. مجله حقوقی دادگستری، شماره ۶۳-۶۲، ۱۵-۴۰.
- مهرا، نسرين. (۱۳۹۰). عدالت کیفری اطفال و نوجوانان. تهران: میزان.
- میرمحمدصادقی، حسین. (۱۳۸۶). حقوق جزای بین الملل. چاپ دوم، تهران: میزان.
- نجفی ابرندآبادی، علی حسین؛ خالقی، علی؛ زینالی، امیر حمزه. (۱۳۸۸). حمایت کیفری از کودکان در برابر گردشگری جنسی: از منابع جهانی تا واکنش نظام های کیفری ماهوی. مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۵۰، ۸۱-۱۲۱.

- نجفی ابرندآبادی، علی حسین. (۸۴-۱۳۸۳). بزهکاری زنان و روسپیگری. تقریرات درس جرم‌شناسی، دوره کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی.
- ویلیامز، مارتین. (۱۳۹۱). بزهکاری مجازی بزه، انحراف و مقررات‌گذاری بر خط. ترجمه: امیرحسین جلالی فراهانی و محبوبه منفرد، تهران: میزان.
- Berden Kimberly & Forman Rich (2004), *the implication of sex tourism on men's social, psychological and phisicsl health*, the qualication report, volume 9, number 2, pp 176 – 191
- Brea chenridge, Karen (2004), *gastic beyond borders : a comparison of oustralian andUS children sex tourism law*, pacific rim law and policy journal, volume 13, number, pp 406 – 438
- Carrier – mission, marie (2008), *Gringo love : affect, power and mobility in sex tourism, northest brazil*, the thesis submitted in partial ful fillment of the requirement for the degree of doctor of philosoply in the factoly of grad wate studies, oxford university.
- Cohen – Almagor, Raphael (2013), *online child sex offenders : challenges and countvemeasures*, the haward journal of criminal justice, Volume 52, number 2, pp 190 – 215.
- Davy, Diana (2013), *understanding the movitation and activities of Transnational advocacy networks aganst child sex trafficking in the greater maken subregion : the value of cosmopolitan globalization theory*, cosmopolitan civil societies journal, volume 5, number 1, pp 1 – 30.
- Fraley, Amy (2005), *child sex tourism legislation unde the protect act : dose it reallyprotect ?*, ST, Johan's law reviews, volume 79, number 2, pp 445 – 483.
- Huda. S (2006), *Sex trafficking in south asia*, International journal of gynecology and obstetrics, volume 94, pp 374-381.
- Jones, D Adele (2013), *Undrestanding child sexeal abuse*, First published, London, Palgrave Macmillan.
- Jons, sara (2006), *the ettend and affect of sex tourism and sexoul exploitation on children on the Kenya coast, a study conducted by the UNICEF and government of Kenya*.

- Mattar , Mohamad (2007) , international child sex tourism , scope of the comparative, paul H. Nitze school of advanced international studies , the projection protect .
- Montgomery , Heather (2008) , *Buying innocence child-sex tourist in thailand* , Third world quarterly , volume 29 , number 5 , pp 903-917 .
- Popo , cyinthia (2005),*the political economic of desire : geographic of femals sex work in Havana , cuba* , journal of international women's studies , volume 6 , number 2 , pp 99 – 118 .
- Tanelian , Adam (2013) ,*illicit supply and demand : child sex exploitation in sothest asia*,National Taiwan university law reviews, volume 8 , number , 2013 , pp 97 – 140 .
- Tepanon , yodmanee (2006) , Exploring the mind of sex tourism : the psychological motivation of limit people , dissertation submitted to the factuly of virginio polytechnic institute and state university in partiad fulfillment of the requirement for the degree of doctor in philosophy in hospitaly and tourism , oxford university
- Zafft , Carmen & tidbal , sriyani (2010) , a survy of children sex tourism in the philiphin , second annual interdiseilpnary on human trafficking .